

Stukken voor de Redactie te zenden vóór den 15en der maand aan

G. D. DUURSMA,
Achter de Hoven 114 bis.
LEEUWARDEN.

Redactie:

G. D. DUURSMA.
J. M. VAN DEN HOUTEN.

Girorekening
No. 133550 - DEN HAAG

Alle correspondentie te richten aan het Secretariaat

Adres:
Mej. J. J. E. v. D. THOORN,
Amalia van Solmsstraat 80.
DEN HAAG.

Bestuur: CHR. DE RINGH, *Voorzitter*, Hilversum, Nieuweg 73; Mej. J. J. E. v. d. THOORN, *Secretaresse*, den Haag; CHR. T. W. SLIJPER, *Penningmeester*, den Haag. Willem van Outhoornstraat 2; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoven 114 bis; J. M. VAN DEN HOUTEN, Rotterdam, Mathenesserlaan 364.

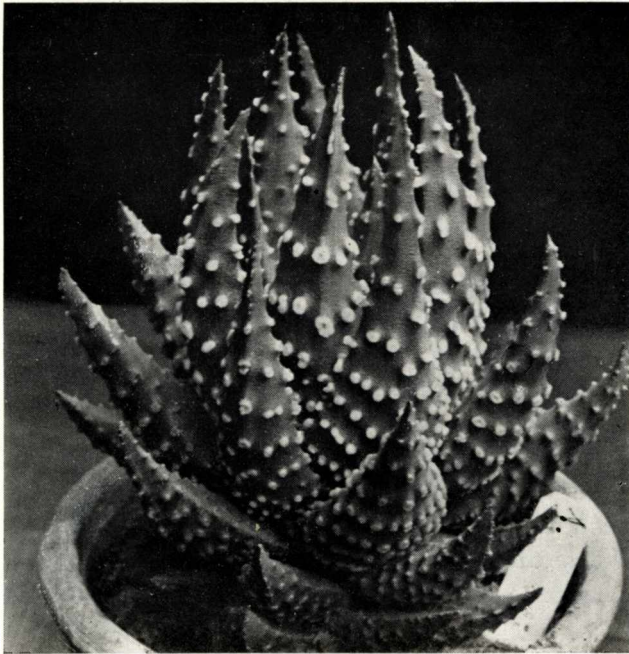
HET KWEKEN VAN HAWORTHIA'S.

Zoals de Heer Duursma eenige maanden geleden schreef, wordt in Succulenta geregeld de aandacht gevestigd op Haworthia's. Ik geloof wel, dat dit een der redenen is, dat er onder de Succulentaleden veel Haworthialiefhebbers gevonden worden. Deze planten, afkomstig uit het Zuid-Oostelijk deel van Zuid-Afrika, maken het den verzorger niet al te moeilijk in ons klimaat. Dit is misschien ook een der redenen, dat er in ons land met den langen donkeren wintertijd, welken vele andere succulenten met moeite doorstaan, zooveel goede Haworthiaverzamelingen gevonden worden.

Naast een collectie cactussen, voornamelijk Echinocactussoorten, bezit ik Haworthia's. Ik voldoe gaarne aan een tot mij gericht verzoek in 't kort te vertellen, hoe ik deze laatste planten behandel. Het is niet mijn bedoeling de kweekwijze van anderen te willen verbeteren; ik wil alleen mijn ervaringen mede deelen en houd me voor raadgevingen van anderen aanbevolen. Reeds ongeveer vijftien jaar geleden kweekte ik Haworthia's. In het begin heb ik vaak getobd en op het einde van den winter vele mooie planten verloren, doch ik heb nooit den moed verloren. Ik leerde hoe ik de planten 's winters moest behandelen, zoodat ik de laatste jaren nooit meer planten verlies. Vroeger verwarmde ik mijn kas met een Salamanderkacheltje, dat met cokes werd gestookt, doch daarmee kon ik geen regelmatige temperatuur houden, ik kreeg bovendien een massa stof op de planten, wat hen een triestigen aanblik geeft.

Tegenwoordig heb ik een centrale verwarming met een kachel merk Dalila. Ik verstook per week een half mud kleine anthraciet 10/20, zoogenaamde industriekolen, waarvoor ik f 9.— per 500 K.G. betaal. Deze verwarming is niet te verbeteren. De temperatuur blijft gemakkelijk op een hoogte van 50° à 55° Fahr.; ze komt nooit hooger dan 60°.

Ik geef de planten veel frissche lucht. Bij zonnig of warm weer wordt steeds overdag gelucht en pas tegen den avond de kas gesloten. Vanaf Juni, of bij gunstig weer reeds in Mei, blijft de deur dag en nacht open.

Haw. papillosa (S. D.) Haw.

Collectie A. J. J. van Hoorn.

Foto L. Vogels.

De potten staan tot aan den rand in turfmoel, is deze gezakt, dan wordt er een nieuwe laag opgebracht. Op het laatst van Januari giet ik wel eens wat water op de turfmoel tusschen de potten. In Februari sproei ik om de veertien dagen. Op het einde van Februari begin ik geregeld water te geven, eens of tweemaal per week, afhankelijk van het weer. Ik geef niet te veel water, doch wel

een behoorlijke hoeveelheid. Circa half April zet ik al mijn planten in het water om de aarde geheel te laten doortrekken. Op het laatst van Mei begin ik met den gieter te werken tot het eind van Augustus. In October geef ik geen water meer.

Aan het grondbmengsel, dat ik voor mijn *Haworthia's* gebruik, wordt veel zorg besteed. Ik zie graag, dat mijn planten goed groeien en wil dus alles doen om dat te bevorderen. Ik gebruik beukenbladgrond, die minstens vijf jaar oud is en dien ik zeef met een niet al te fijne zeef. Op vier deelen bladgrond komt één deel molshoo-

Haw. margaritifera (L.) Haw.
var. *granata* (Willd.) Bak.

Collectie A. J. J. van Hoorn.

Foto L. Vogels.

pengrond uit een vruchtbaar weiland, in het voorjaar gehaald en één deel Maaszand; hierbij wordt wat fijne houtskool, kalk, geklopte en gezeefde leem en evenzoo bewerkte klei, Limburgsche löss en een weinig fijne turfmolm gevoegd. Ik houd mij aan geen enkel voorschrift, wat verpotten betreft en verpot het geheele jaar door. Is er in mijn collectie een plant, die niet tiert, dan wordt verpot, onafhankelijk van het jaargetij; schadelijke gevolgen heb ik

daarvan nog nooit ondervonden. In het algemeen verpot ik niet zonder reden; de planten geven mijns inziens zelf aan, wanneer ze nieuwen grond noodig hebben. Ik gebruik droge aarde, zóó droog, dat ik die goed uit mijn hand kan laten loopen en alle openingen kan aanvullen, vochtige aarde wil ik voor het verpotten niet gebruiken. Ik wacht 4 à 5 dagen met water geven om enkele dagen later den pot tot twee derde in het water te zetten om de aarde te doorweeken.

Is er in mijn collectie een plant, die niet tiert, dan wordt onmiddellijk verpot, bemerk ik wortelluis dan spoel ik de plant grondig af onder de waterleiding, ongeacht of de wortels daarbij wel eens worden beschadigd en pot daarna dadelijk weer op in zeer droge aarde. Na enkele dagen worden ook deze planten in een bakje water gezet. Overigens ben ik met het verpotten uiterst voorzichtig en respecteer ik ieder worteltje.

De jonge scheuten van de *Haworthia*'s neem ik met een fijn mesje of met een pincet weg. Ik laat om later kweekmateriaal te hebben één jonge scheut aan de planten staan. In het vroege voorjaar krijgen al mijn planten een bestuiving met chinisol, hetgeen ik voor den winter nog eens herhaal als voorbehoedmiddel tegen mogelijke schimmels of zwammen. Tegen pissebedden en wormen of ander gespuis, houd ik een pad in de kas, deze tracht nooit van het rabat te ontsnappen, regenwormen komt hij uit mijn hand eten, als hij honger heeft. Deze pad bewijst mij goede diensten; ik heb nooit last van ongedierte. In het najaar verdwijnt het dier onder de turfmoalm om er den winter door te brengen.

Mijn *Haworthia*'s staan achter in de kas en worden 's zomers beschermd tegen de zon door het glas zwaar te kalken.

In het voorjaar beleg ik de planten, als de zon fel schijnt met doorschijnend papier om ze te vrijwaren voor mogelijke brandvlekken.

De temperatuur in de kas loopt 's zomers wel eens op tot 100° Fahr., doch ik weet het zóó te regelen door het openzetten van de deur en van het raampje achter in de kas, dat de temperatuur nooit te hoog wordt.

Wat de afbeeldingen betreft kan ik mededeelen, dat de Heer A. J. Uitewaal schreef, dat de *Haworthia papillosa* (S. D.) Haw. een goede typesoort weergeeft en dat de foto van *Haworthia margaritifera*, var. *granata* (Willd.) Bak. het type iets beter weergeeft dan de afbeelding in *Succulenta* 1929 blz. 134.

Liefhebbers, die mijn verzameling willen komen bezichtigen, zijn steeds welkom.

A. J. J. VAN HOORN.

Eindhoven, Kruisstraat 60.

REBUTIEAE.

A. V. Fric en K. Kreuzinger.

III.

Sleutel der geslachten:

II-AA-B-b-C: *Rebutieae* F. & K.

- 1: Eenhoofdige planten (indien niet meerhoofdigheid door beschadiging van den top is veroorzaakt) met draadwortels en ook kleine penwortels; lichaam platgedrukt kogelvormig (secundair knotsvormig — invloeden van buitenaf — slechts dan, wanneer zij verdrukt groeien tusschen buurplanten — Dwergbromelia's —); ribben schijnbaar niet aanwezig, doch in spiraalvormig loopende tepelrijen opgelost; cultuurplanten aan de basis gemakkelijk spruitend, op lateren leeftijd kort cilindervormig; lichaamskleur groen; pericarp microscopisch behaard; niet te hybridiseeren zelfbevruchter; kale weeke dunschalige vrucht; zijdeachtig glanzende langwerpige zaden. Op de vindplaatsen 1000—1500 m boven den zeespiegel en hooger ..... 1: *Eurebutia Fric.*
- 2: Lichaamsvorm als bij 1: *Eurebutia*; pericarp en buis behaard en beborsteld; vrucht week, met wolharen en borstelharen; rondachtige doffe zaden. Op de vindplaatsen 1500—2000 m boven den zeespiegel en hooger ..... 2: *Setirebutia Fric.*
- 3: Lichaam in de natuur meestal vertakt, kussens vormend, met draadwortels; het lichaam op zich zelf kogelvormig of kort-cylindervormig; ribben schijnbaar niet aanwezig, doch in spiraalvormig loopende tepelrijen opgelost; buis slechts spaarzaam geschubd en behaard; stamper, meeldraden en buiswand weliswaar vergroeid, echter niet homogeen solide, doch parallelnervig afscheidbaar (dus niet: „solido cum stylo concreto” Speg.); lengte van het vergroeide buisgedeelte minstens het drievoudige van eigen doorsnede; vrucht week, indrogend, met doornareolen; rondachtige doffe zaden. Op de vind-

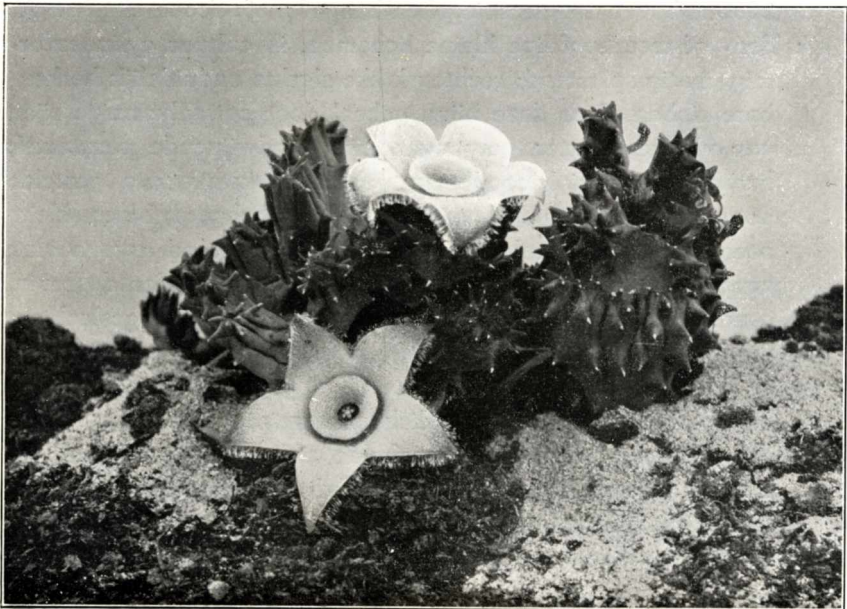
- plaatsen van 1500 m boven den zeespiegel naar boven, in vochtige atmosfeer ..... 3: *Aylostera Speg. emend. F. & K.*
- 3a: Als overgang tusschen 2: Setirebutia en 3: *Aylostera* (borstelharig pericarp, parallelnervig vergroeide buis): .....
..... *Reb. spinosissima Bbg.*
- 3b: Als overgang naar 2: Setirebutia: .....
..... *Aylostera Spegazziniana Bbg.*
- 4: Eenhoofdige of meerhoofdige planten (veelhoofdige slechts door herhaalde topbeschadigingen) met penwortels; lichaam klein, kogelvormig tot kortcylindervormig; met weinige (meest 7—12) loodrechte of steil spiraalvormig aflopende spoedig vervlakkende ribben, deze kunnen door dwarse inhammen min of meer sterk gebocheld zijn; cultuurplanten worden (speciaal geënt) lang cilindervormig, of verdunnen zich naar den schedel toe conisch, aan de basis spruitend; lichaamskleur grijs tot donkergroen, dikwijls sterk gebronsd; kamvormige korte aanliggende doorns; pericarp en buis weinig en losjes behaard; stamper, meeldraden en buiswand boven het vruchtbeginsel met een gedeelte van de geheele buislengte parallelnervig vergroeid, lengte van het vergroeide buisgedeelte minder dan het drievoudige van eigen doorsnede; kleurige bloemen; vrucht sappig, week wordend; rondachtige doffe zaden. Op de vindplaatsen 2000—5000 m boven den zeespiegel. ....
..... 4: *Digitorebutia F. & K.*
- 4a: Als overgang naar 3: *Aylostera*: .....
..... *Digitorebutia Peterseimii F. & K.*
..... *idem pilifera F. & K.*
- 4b: Onderscheidt zich van 4: *Digitorebutia*, door: lange gebogen hyaline met elkander vervlochten doorns, aanmerkelijk sterker lichaam, verloopend geschaduwde binnenste bloembladen, donkervioletroode meeldraden, vroeg in den morgen bloeiend, loofgroene knoppen. Aangevend type: ... *Rebutia oculata Werd.*
- 5: Eenhoofdige, zelden spruitend (veelhoofdige door herhaalde beschadiging der top), kogel- tot kortcylindervormig lichaam; ribben loodrecht of stijl spiraalvormig aflopend, talrijker, meer uitgesproken en minder vervlakkend dan bij 4: *Digitorebutia*; zelden spruitend; lichaamskleur groen tot donkergroen, gebronsd, dikwijls violetzwart tot rood; kamvormig gestelde doorns, middendoorn, indien aanwezig, goed daarvan te onderscheiden; pericarp en buis dicht en lang ruigbehaard;

- kleurige zeer groote bloemen; hymeno zeer sterk ontwikkeld; vrucht halfdroog, bij het rijp worden meridiaal openscheurend; zaden rondachtig, dofbruin. Op de vindplaatsen 1800 m boven den zeespiegel en hooger ..... 5: *Hymenorebutia* Fric.
- 6: Lichaams- en bloemvorm ongeveer als bij 5: *Hymenorebutia*, daarvan verschillend zijn: lichaam zuilvormig, in den winter sterk schrompelend en week wordend; rand- en middendoorns zeer talrijk, moeilijk van elkaar te onderscheiden, het lichaam bezemchtig dicht omhullend; bloemen geel tot roodoranje-rose, met een niet zóó uitgesproken hymeno. Op de vindplaatsen 2000 m boven den zeespiegel en hooger ... 6: *Scoparebutia* Fric.
- 7: Een- of meerhoofdige kleine lichamen, in cultuur cilindervormig, matig spruitend; rechte vlakke slechts onduidelijk herkenbare ribben, daar deze bijna geheel door spiraalvormige rijen van vlakke wratten vervangen zijn; verdwijnende penwortel; lichaamskleur violetroodbruin gebronsd; kamvormig gestelde doorntjes; pericarp en buis kort en dicht behaard; bloem klein, zeer kortbuisig, geelokerkleurig; knop glanzend zwartviolet; vrucht halfdroog, aequatoriaal openscheurend; zaden dofbruin, rondachtig, grooter dan bij al de hiervoor genoemde geslachten. Op de vindplaatsen 5000—5700 m boven den zeespiegel ..... 7: *Cylindrorebutia* F. & K.
- 8: Eenhoofdig cilindervormig lichaam, weinig spruitend; rechte door dwarse inhammen gebochelde ribben; in vorm veel gelijkend op enkele soorten der 7: *Cylindrorebutia*; pericarp en buis dicht pelsachtig behaard; bloem klein, zeer kortbuisig, klokvormig, geel ..... 8: *Chiliorobutia* Fric.
- 9: Lichaam cilindervormig, vertakt, vertakkingen gemakkelijk afvallend; weinige rechte ribben; dwarse inhammen slechts in geschrompelden toestand aangeduid; draadwortels; lichaamskleur groen; pericarp en buis witwollig behaard; bovenste deel der buis buikvormig; binnenste bloembladen rood; hymeno duidelijk herkenbaar; roode meeldraden ..... 9: *Chamaecereus* Br. & R.
- (Wordt vervolgd.) Vert. A. F. H. BUINING.

DE INDEELING VAN DE STAPELIAGROEP.

Het verschijnen van *The Stapelieae* in het begin van 1937 was een belangrijke gebeurtenis voor allen, die zich voor deze uitge-

breide plantengeslachten interesseeren. Het werk van White en Sloane heeft een grooten omvang en wat meer zegt een groote wetenschappelijke waarde en is ongetwijfeld de voornaamste studie over Succulenten, welke na *The Cactaceae* door Britton en Rose het licht zag. Vol bewondering voor de fraaie uitgave met het groote aantal prachtige teekeningen en foto's, doch vooral vol bewondering voor de groote kennis en werkkraft der beide Amerikaansche plantkundigen zal toch menigen eenvoudigen liefhebber de schrik om het hart slaan bij een eerste kennismaking met het

Diplocyatha ciliata.

Foto J. B. Lindeyer.

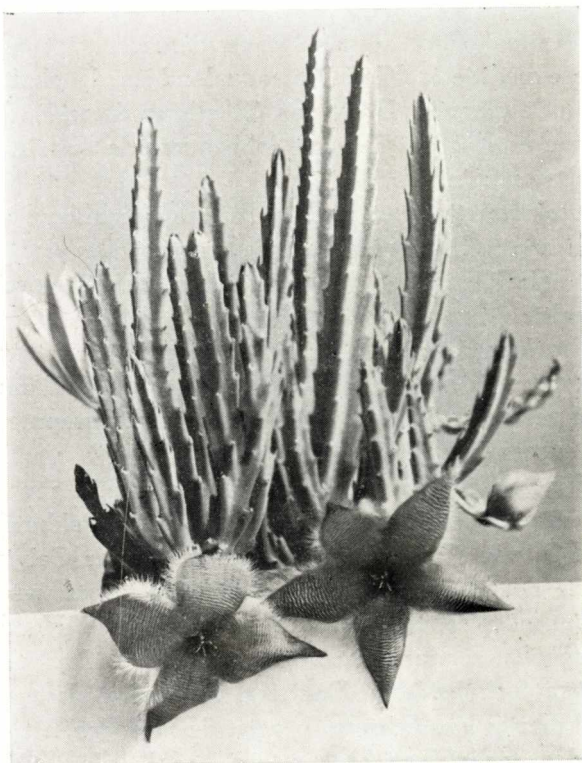
nieuwe standaardwerk. Zij zullen bevreesd zijn, dat de moeilijkheden, die de wetenschappelijke indeeling oplevert te groot zijn voor den leek.

Dit zal echter niet het geval zijn, als deze zich rekenschap wil geven van de redenen, waarom de soorten in groepen zijn gesplitst en hij zich de moeite getroosten wil, de hoofdkenmerken van de voornaamste groepen in het geheugen te prenten.

Om te beginnen zijn de *Stapelia*-achtigen verdeeld in twee groe-

pen en wel in planten met stammen, welke vleezige bladeren dragen en planten met stammen zonder vleezige bladeren of met rudimentaire bladeren. Als we weten, dat de eerste groep slechts één geslacht telt n.l. *Frerea*, met één soort *Frerea indica* uit Britsch-Indië, dan behoeven we ons over deze verdeling verder geen zorgen te maken.

De planten met stammen zonder vleezige bladeren zijn verdeeld in 19 geslachten. Van deze zijn een aantal voor ons liefhebbers

Stapelia hirsuta met abnormale bloem.

Foto Jarman.

van weinig belang, omdat het uiterlijk van de plant en de bloem onaanzienlijk is, zooals van *Stapelianthus* en *Stapeliopsis* en de overige zóó zeldzaam zijn, dat zij in onze verzamelingen niet voorkomen, n.l. *Drackebroekmannia*, *Edithcolea*, *Luckhoffia*, *Pectinaria*, *Stultia* en *Hoodiopsis*. Deze geslachten bestaan uit weinig

soorten en ze hebben een beperkt verspreidingsgebied. Toch is eenige toelichting wel dienstig.

Stapelianthus komt alleen voor op Madagascar en telt twee soorten; *Stapelianthus Decaryi* en *Stapelianthus madagascariensis*. De eerste werd in 1932 en de tweede in 1931 voor het eerst gevonden door R. Decary. Voor dien tijd kende men geen Stapelia's van Madagascar. Het kenmerk van dit geslacht is, dat de buitencorona een rechtopstaande kroon vormt, welke van boven wijder uitloopt. De plant lijkt veel op een dunne Stapelia.

Stapeliopsis telt slechts één soort, *Stapeliopsis Neronis*, genoemd naar den Kaffer Nero, die als karrenvoerder dienst deed bij een botanische expeditie in Klein-Namaqualand en de plant vond. De habitus van de plant is als die van Caralluma en wijkt eigenlijk alleen daarvan af, doordat de korte lobben van de buitencorona naar binnen gebogen zijn.

Drackebrokmannia komt voor in Britsch Somaliland en telt ook slechts één soort, *Drackebrokmannia crassa*. De plant gelijkt op een korte dikke Caralluma met vier ribben, de binnencorona staat op een steeltje.

Edithcolea komt eveneens uit Somaliland en heeft twee soorten *Edithcolea grandis* en *sordida*. De toppen van de binnencorona-lobben zijn verbreed. Men heeft dit geslacht in Europa en Amerika nooit met succes kunnen kweken.

Luckhoffia telt één soort *Luckhoffia Beukmanii*, gevonden door den onderwijzer Beukman. Hij vond op de Pakhuisbergen 25 mijl ten N.O. van Clanwilliam op den weg naar Calvinia twaalf exemplaren. Toen de plant later op dezelfde plaats werd gezocht, bleek zij niet meer aanwezig te zijn. Men vond wel Hoodia, Caralluma en Stapelia, zoodat aangenomen wordt, dat *Luckhoffia Beukmanii* een natuurhybride is. Dat men van zulke planten in Zuid-Afrika wel plezier kan beleven, bewijst de mededeeling, dat in den tuin van den Heer Beukman een enkele plant een omvang kreeg van een halven meter en 50 tot 70 bloemen voortbracht.

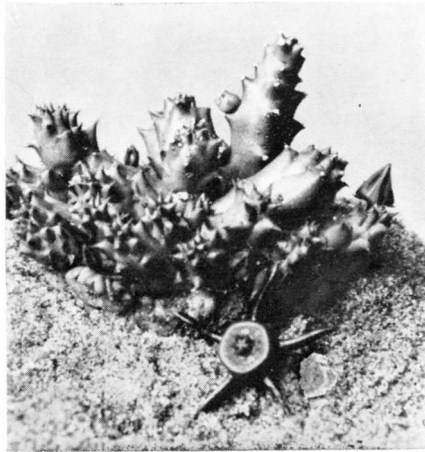
Pectinaria telt zes soorten, waarvan de mooiste is *Pectinaria tulipiflora* in twee exemplaren gevonden in het Van Rhynsdorp district. Het eigenaardige van dit geslacht is, dat de slippen van de bloemkroon aan de toppen samengegroeid zijn met smalle openingen tusschen de slippen, zoodat de bloem er uit ziet, als een Stapeliabloem, die op het punt staat zich te ontplooiën.

Stultia, een geslacht uit de Kaapprovincie, Transvaal en Bechua-

naland heeft twee soorten *Stultia Cooperi* en *Stultia Tapscottii*. De bloemkroon vertoont een breeden kussenvormigen ring.

Hoodiopsis heeft slechts één soort door *Triebner* gevonden n.l. *Hoodiopsis Triebneri* met de variëteit *ciliata*. De plant komt uit Namaqualand. De vindplaatsen liggen soms 100 mijl van elkaar verwijderd. De plant is waarschijnlijk een hybride van *Hoodia* en *Stapelia*. Het verschil tusschen *Luckhoffia* en *Hoodiopsis* is, dat bij eerstgenoemde de binnencoronalobben één en bij laatstgenoemde de binnencoronalobben twee hoorntjes hebben.

De overige elf geslachten, die de indeeling van *White* en *Sloane* noemt, behoeven voor ons geen onbekende te zijn, daar

Duvalia reclinata.

Foto H. G. de Smit.

van deze geslachten, al is het soms met eenige moeite, wel een soort te verkrijgen is.

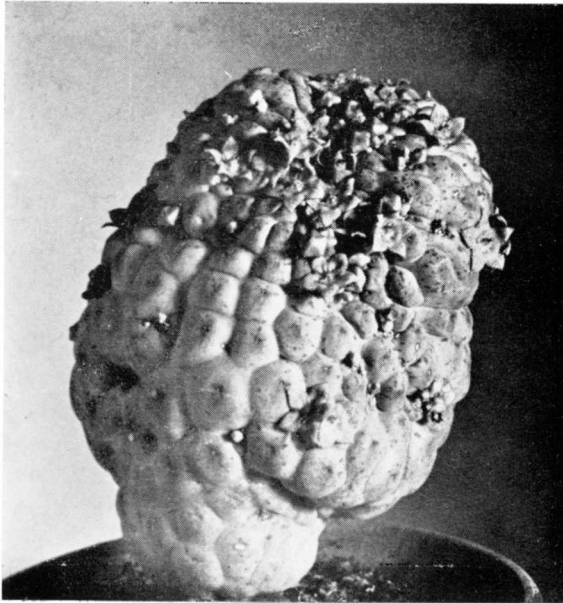
Diplocyatha, een geslacht met één soort komt in de verzamelingen algemeen voor. *Diplocyatha ciliata* met de stopverfkleurige bloemen groeit en bloeit bij ons gemakkelijk. Opmerkelijk is het, dat in Den Haag en omgeving alleen de cristaatvorm in de verzamelingen te vinden is. Een kenmerk van het geslacht is de bloemkroon met een tweede buis in het midden van de schijf.

De geslachten *Caralluma* en *Stapelia* omvatten de meeste soorten, welke onderling vooral in den vorm der bloem zeer verschillen, zoodat vele ondergeslachten zijn ingesteld met een groot aantal

soorten en variëteiten. Alleen van *Stapelia variëgata* zijn reeds 74 variëteiten beschreven, zoodat het ondoenlijk is hierop nader in te gaan.

De geslachten *Caralluma* en *Stapelia* kan men gemakkelijk van elkaar onderscheiden, doordat bij *Stapelia* de vijf gespreide lobben van de buitencorona vrij zijn tot aan de basis, hetgeen bij *Caralluma* niet het geval is.

Heurnia lijkt oppervlakkig wel wat op *Caralluma*, doch is hiervan dadelijk te onderscheiden, doordat de *Heurnia*bloem evenals

Trichocaulon Keetmanshoopense.

Foto C. L. Harders.

de bloem van *Stapelianthus* in de bochten tusschen de vijf slippen altijd een punt of tusschenslip heeft, welke bij de *Caralluma*bloem nooit voorkomt.

Duvalia en *Piaranthus* gelijken zeer veel op elkaar als plant, de bloemen zijn echter gemakkelijk te onderscheiden, daar bij de *Duvalia*bloem de buitencorona tot een stevige schijf is vergroeid, terwijl bij de *Piaranthus*bloem de buitencorona ontbreekt. Ook zijn bij *Duvalia* de bloemkroonslippen meestal gevouwen, doch dit is

geen vast kenmerk, daar er ook bloemen met breede slippen bekend zijn.

Bij *Heurniopsis* gelijkte de plant veel op een kleine *Stapelia*, waarbij echter de bladresten verdrogen tot witte hoornachtige punten, welke aan den stam blijven zitten, terwijl ook de bloemen in tegenstelling met *Stapelia* niet aan de basis maar ongeveer op het midden van den stam zijn geplaatst.

Echidnopsis heeft cilindrische ribben met ruitvormige knobbels.

Tavaresia heeft eveneens cilindrische ribben, waarbij de tuberkels bezet zijn met drie kleine witte doortjes. Dit geslacht telt drie soorten, waarvan *Tavaresia grandiflora* de meest bekende is.

Bij *Hoodia* is het meest kenmerkende, dat de rand van de bloemkroon gaaf is en bezet met vijf elsvormige punten (rudimentaire lobben). Zij missen dus de vijf duidelijke slippen, die alle andere geslachten hebben. De *Hoodia*'s worden naar de bloem in drie groote groepen verdeeld: De eerste groep heeft bloemen, waarvan de geheele bloemkroon glad en effen is (*Hoodia Bainii*); de tweede groep heeft bloemen, waarbij de bloemkroon een binnengedeelte heeft bezet met papillen, die behaard zijn, terwijl de rest van de bloem glad en effen is (*Hoodia Gordoni*) en bij de derde groep is de geheele bloem met behaarde papillen bezet (*Hoodia Dregei*).

Trichocaulon heeft in tegenstelling met *Hoodia* duidelijk vijf slippen aan de bloemkroon. Dit geslacht wordt naar den bouw der stammen eveneens in drie groepen verdeeld: a. *Eutrichocaulon*, waarbij de tuberkels van de stammen voorzien zijn van een doorn of borstel (*Trichocaulon piliferum*); b. *Tricholuma*, waarbij de tuberkels eindigen in sterke kegelvormige tanden (*Trichocaulon columnare*); c. *Cactoidea*, waarbij de tuberkels kort en breed zijn en niet bezet met haren of borstels (*Trichocaulon keetmanshoo-pense*) of slechts met kleine bladpunten (*Trichocaulon senile*).

Van al deze geslachten is *Caralluma* het meest verspreid. Zij komt voor in Britsch-Indië, Arabië, Cylon, Afganistan, Afrika, Middellandschezee-eilanden en Spanje en men zou haar dan ook als den stamvorm kunnen beschouwen, vooral daar vele van de andere geslachten van haar zijn af te leiden. Zoo verschilt *Frerea* alleen door de vleezige bladeren. *Echidnopsis* door den ruitvorm op de ribben. *Hoodia*, *Hoodiopsis*, *Trichocaulon*, *Luckhoffia* door de meerdere ribben, die de tuberkels hebben, *Pectinaria* door de aangeengroeide bloemkroon, *Duvalia* door de tot een stevige schijf vergroeide buitencorona, *Edithcolea* door de verbreedde binnenco-

ronalobben en *Drakebroeckmannia*, doordat de binnencorona gesteld is.

TH. DE HAAS.

HET LEEKENHOEKJE.

Correspondentie, op deze rubriek betrekking hebbende, te zenden aan Chr. de Ringh, Neuweg 73, Hilversum.

Gaven wij de vorige maand in overweging om ons aan het einde der maand Maart te gaan bezighouden met zaaien, zoo zouden wij nu willen vragen: „U bent zeker begin Maart reeds begonnen.” Zelden is in Maart het weer zoo schitterend als dit jaar, een pracht temperatuur om te zaaien, vooral omdat het 's nachts weinig afkoelde, maar dit is nu eenmaal iets, wat wij niet hebben kunnen voorzien.

Bodemwarmte is in de eerste plaats vereischte. Ieder doet dat op zijn manier. Ontbreekt de natuurlijke verwarming van den bodem, dan moeten wij onze toevlucht zoeken tot kunstmiddelen. Electriciteit is wel het meest zindelijke middel, niets geen last met schommelingen in de verwarming en men heeft er geen omkijken naar. Hiervoor gebruiken wij een strijkbout element, kooldraadlampen of een verwarmd klein aquarium.

Neemt U nu voor de eerste maal geen zaden om zeldzaamheden want het resultaat is in den regel „teleurstelling”, hier gewonnen zaad geeft de beste resultaten.

Na het kiemen der zaden laten wij ze staan totdat de eerste doornbundeltjes zichtbaar zijn, waarna de kiemplantjes verspeend (overgezet) worden. Dit is een voorzichtig werk. De plantjes zijn teer, neem ze daarom niet tusschen duim en vinger om kneuzingen te voorkomen. Met een aangepunt houtje, dat aan de andere zijde wigvormig is ingesneden, wordt de aarde met het puntige gedeelte los gewoeld, als de plantjes dan los staan neemt men het andere einde van het houtje en schuift dan het wigvormig ingesneden gedeelte onder de kiemblaadje, zoodat het plantje in het houtje hangt. Langzaam trekt men dan het plantje omhoog; het heeft hierdoor niets te lijden en de worteltjes blijven ook intact. De overzetting geschiedt in een bak met voedzamer en gezeefde aarde. Zet de zaailingen niet te ver uit elkaar. Ze schijnen, als ze dicht op elkaar staan, beter te groeien en daar wij ze in Augustus toch nog weer

moeten verplanten, behoeven wij niet bang te zijn dat ze geen ruimte genoeg hebben om flink uit te groeien.

Na de overzetting drukken wij de aarde een weinig aan door middel van een luciferdoosje of stukje hout.

Nu worden de zaailingen regelmatig vochtig gehouden ('s morgens) door middel van een sproeier (verstuiver) volop zon doet ze goed gedijen en voortkomt het optreden van algen.

Met verpotten van onze planten gaan wij door, een uitzondering maken die planten, die reeds knop gezet hebben. Laat planten, die een wortelgestel onder den pot in het tablet gemaakt hebben en er gezond uitzien, stil staan, de ondervinding heeft geleerd, dat deze planten dan het best groeien en wat meer zegt „het best bloeien.”

Is de aarde in de potten gedurende den winter flink uitgedroogd, dan geeft gieten al bitter weinig. Het water loopt van den pot met gevolg, dat het de wortels niet raakt en de planten dus geen vocht krijgen.

Met dergelijke planten gaan wij als volgt te werk. Wij plaatsen deze planten zoo diep mogelijk in een bakje met lauw water, niet een paar minuten totdat er geen luchtbelllen meer uit den pot komen, want dit zegt niets. Het niet meer verschijnen van luchtbelllen bewijst dat de openingen, die met lucht gevuld waren, thans met water gevuld zijn, maar het is geen bewijs dat de aarde met vocht doortrokken is. Neemt men zoo'n pot uit het water, dan zal men zien, dat een zeer dun laagje vochtig is maar dat de aarde daaronder nog kurkdroog is. Laat de aarde goed doortrekken met water. Veronderstelt U dat de aarde goed vochtig is (dit gaat met lauw water veel vlugger dan met koud water) dan laat U de potten uit lekken en daarna geeft U de planten een scheutje kunstmest (aangemaakt volgens gebruiksaanwijzing).

Alvorens de planten op te stellen worden ze eerst geïnspecteerd of er ook ongedierte aanwezig is, de bestrijding hiervan mogen wij wel als bekend aannemen, anders verwijzen wij naar de middelen, die door onze adverteerders worden aanbevolen. Gebruik ook deze middelen volgens aanwijzing, veronderstel niet dat een sterke oplossing betere resultaten oplevert, integendeel, het kon U wel eens planten kosten.

Planten, die pas verpot zijn, plaatsen wij niet direct in de volle zon.

Wij zien Uw vroolijk gezicht als de planten flink groeien. Kunt

U zich ook voorstellen hoe wij kijken als de Vereeniging goed groeit? Helpt U ons ook eens een handje, het komt U zelf weer ten goede.

BOEKBESPREKING.

H. J a c o b s e n. *Unstimmigkeiten in der Bezeichnung der Mesembryanthema.*

In de Octoberaflevering 1937 pag. 159—163 en het Februari-nummer 1938 pag. 41—43 van *Kakteen und andere Sukkulenten* verscheen van den Heer H. J a c o b s e n, hortulanus te Kiel een verhandeling over bovengenoemd onderwerp.

Zij die op de hoogte zijn van de heerschende naamsverwarring niet alleen op cactusgebied, doch ook op dat der andere succulenten, zullen de poging van den Heer J a c o b s e n om in de naamgeving der *Mesembryanthema* klaarheid te brengen, van harte toejuichen. In een geschrift van enkele bladzijden is een omvangrijke hoeveelheid materiaal verwerkt, waarbij de beschrijvingen van geslachten en soorten, voorkomende in tijdschriften uit Duitschland, Engeland en Zuid-Afrika met elkaar worden vergeleken en de prioriteitsrechten der nomenclatuur nauwkeurig zijn vastgesteld. Men bemerkt, dat daarbij iemand aan het woord is, die volkomen ter zake kundig is.

Voor hen, die het tijdschrift *Kakteen und andere Sukkulenten* niet lezen, is deze verhandeling verkrijgbaar gesteld, voor zoover de voorraad strekt, tegen den prijs van 1 RM. Aanvragen te richten tot den Heer H. J a c o b s e n, Garteninspektor, Botanischer Garten te Kiel.

F. SWÜSTE.